ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Бўстон тумани

2024 йил 22 июль

Судья: Ш.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликовнинг раислигида, судья ёрдамчиси Э. Киличбековнинг котиблигида, даъвогар "Асакатекстил" Улуғнор прокурори масъулияти туман чекланган жамиятининг манфаатида жавобгар "Жонпўлат замини" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакили Ф.Гаппорова (22.07.2024 йилдаги 290-сонли ишочнома асосида), даъвогар вакили Б.Мамажонов (22.07.2024 йилдаги 289-сонли ишончнома асосида) ва 3-шахс Андижон вилоят кишлок хўжалиги бошқармаси вакили Б.Мамаджанов (22.07.2024 йилда берилган 01/05-27асосида)ларнинг иштирокида Бўстон ишончнома туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чикиб, қуйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокурори (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Жонпўлат замини" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади)дан 30 428 470 сўм асосий қарзни удиришни сўраган.

Суднинг ажрими билан ишга Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб қилинган.

Суд мажлисида Бўстон туман прокурори ёрдамчиси даъвони қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакиллари кўрсатма бериб, даъвони қувватлаб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид қилиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси

топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгар 44 800 кг пахта топширганлигини, жавобгарга зарурий эхтиёжлар учун 332 096 003 сўм пул маблағлари ажратилганлигини, жавобгар 310 244 528 сўмлик махсулот топширганлигини, уч тарафлама шартнома бўйича жавобгарнинг 46 446 354 сўм қарзи бошқа фермер хўжалигига ўтганлигини, 2022 йилги шартнома бўйича жавобгарни 55 023 356 сўм қарзи мавжудлигини, жавобгарнинг асосий қарздорлиги 30 428 470 сўми ташкил этишини билдириб, даъвони қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида 3-шахс вакили кўрсатма бериб, даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган шартнома қишлоқ хўжалиги бўлимида рўйхатдан ўтказилмаганлигини, пахта хомашёси даъвогар томонидан паст нархда сотиб олинганлиги натижасида қарздорлик вужудга келганлигини билдириб, даъвони қонуний ҳал қилишни сўради.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бирок унинг вакили суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иктисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этган шахсларнинг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 71-сонли пахта хом ашёси харид килиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартнома шартларига кўра, жавобгар даъвогарга 15,4 гектар ер майдонида 43 500 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш мажбуриятини олган.

Жавобгар томонидан даъвогарга умумий қиймати 310 244 528 сўмлик 44 800 кг пахта хом ашёси топширилган.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 30 428 470 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Шартноманинг 2.2-бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган холатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича карздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар даъво аризасида 30 428 470 сўм асосий қарздорликни ундиришни сўраган.

Иш хужжатларига кўра, жавобгарга жами 332 095 996 сўм микдорида пул маблағи, минерал ўғитлар, механизация хизмати, кимёвий воситалар, уруғлик чигит, трикотаж махсулотлари ва бошқа керакли махсулотлар етказиб берилган ҳамда турли мақсадлар учун пул маблағлари ўтказиб берилган бўлиб, жавобгар томонидан шартнома шартларига асосан қўшимча хизмат ва топширилган пахта хом-ашёси учун чегирмаларни айрилган ҳолда 310 244 528 сўмлик маҳсулот топширилган.

2022 йилдаги шартнома бўйича жавобгарни даъвогардан 55 023 356 сўм қарздорлиги 2023 йил 1 январь ҳолатига қолдиқ бўлиб ўтган.

Даъвогар, жавобгар ва "Мехригиё" фермер хўжалиги ўртасида 2023 йил 15 ноябрда уч томонлама шартнома тузилган бўлиб, унга кўра жавобгарнинг 46 361 776 сўм қарзини "Мехригиё" фермер хўжалиги қабул қилиб олган ва солиштирма далолатнома расмийлаштирилган. Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлик ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 30 428 470 сўм қарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бироқ талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Мавжуд қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд ҳисобварақ-фактура, солиштирма далолатнома, банк айланма маблағлари бўйича маълумотнома ва бошқа ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Юқоридагиларга асосан суд 30 428 470 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

Суд, ишни кўриб чикиш якунлари бўйича суд харажатларини ундириш масаласини мухокама килиб, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажатини, жавобгардан каноатлантирилган даъво талабларига мутаносиб равишда Республика бюджетига давлат божи ундиришни лозим топади.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига

мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб,

қарор қилади:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

- "Жонпўлат замини" фермер хўжалиги хисобидан:
- "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 30 428 470 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати;
  - Республика бюджетига 608 569,40 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон Андижон вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъатига бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериши (протест келтириши) ёки ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят бериши (протест келтириши) мумкин.

Раислик қилувчи

Ш.Абдухаликов

